

Internetové publikování

Doc. Ing. Petr Zámotný, Ph.D.
místnost: A-72a
tel.: 4222, 4167 (sekretariát ústavu 111)
e-mail: petr.zamotny@vscht.cz

Internetové publikování CSS - 3. část

Vztahy mezi elementy

- » **Parent**
 - » An element A is called the parent of element B if B is directly contained by A.
- » **Rodič**
 - » Element A je rodičem elementu B, je-li element B přímo obsažen v elementu A
- » **Child**
 - » An element A is called the child of element B if and only if B is the parent of A.
- » **„Dítě“**
 - » Element A je dítětem elementu B, platí-li že B je rodičem A

N111031 Internetové publikování
6. CSS - 3. část

Vztahy mezi elementy

- » **Descendant**
 - » An element A is called a descendant of an element B, if either (1) A is a child of B, or (2) A is the child of some element C that is a descendant of B.
- » **Následník, Potomek**
 - » Element A je následníkem (potomkem) elementu B, platí-li buď (1) že A je dítětem B, nebo (2) že A je dítětem nějakého elementu C, který je následníkem B

N111031 Internetové publikování
6. CSS - 3. část

Následnické (Descendant) selektory

- » Selektor, který se vztahuje pouze na elementy, které jsou následníky jiného elementu
- » K vyjádření následnictví se používá *mezera*
- » Např:
 - » `h1 em {color: blue;}`
 - » Selektor se týká těch elementů, které jsou obsaženy v elementu h1 a to i nepřímo
 - » `<h1>Typografienainternetu</h1>`
 - » `<h1>typografienainternetu</h1>`
 - » `<h2>Typografienainternetu</h2>`

N111031 Internetové publikování
6. CSS - 3. část

Následnické (Descendant) selektory

- » Selektor může specifikovat i vícestupňové následnictví a může zahrnovat univerzální selektor
- » Např:
 - » `div * p {color: blue;}`
 - » Selektor se týká těch elementů `<p>`, které jsou vnuky a pozdějšími potomky elementu `<div>`

N111031 Internetové publikování
6. CSS - 3. část

„Child“ selektory

- » Selektor, který se vztahuje pouze na elementy, které jsou dětmi jiného elementu
- » K vyjádření následnictví se používá „>“
- » Např:
 - » `H1>em {color: blue;}`
 - » Selektor se týká těch elementů, které jsou obsaženy přímo v elementu `h1`

```
<h1>Typografie<em>na</em>internetu</h1>
```

```
<h1><span>typografie<em>na</em>internetu</span></h1>
```

```
<h2>Typografie<em>na</em>internetu</h2>
```

N111031 Internetové publikování
6. CSS - 3. část

„Adjacent sibling“ selektory

- » Selektor, který se vztahuje pouze na elementy, které jsou společnými dětmi nějakého elementu s jiným elementem a s tímto elementem sousedí
- » K vyjádření sourozenectví se používá znak „+“
- » Např:
 - » `p {text-indent: 2em;}`
 - » `h1+p {text-indent: 0em;}`
- » **!!!Nefunguje v MSIE 6**
- » **V MSIE 7,8 pouze ve standardovém modu**
 - » (správný doctype)

N111031 Internetové publikování
6. CSS - 3. část

Atributové selektory

- » Selektor, který se vztahuje pouze na elementy, které mají přiřazenu hodnotu danému atributu
- » K vyjádření vztahu se používá *[atribut] nebo [atribut=hodnota]*
- » Např:
 - » `h1[title] {color: red;}`
- » **!!!Nefunguje v MSIE 6**

N111031 Internetové publikování
6. CSS - 3. část

Pseudoelementy

- » `:first-line`
 - » Vztahuje se na první řádek nějakého elementu
 - » Např: `p:first-line { font-variant: small-caps; }`
- » `:first-letter`
 - » Vztahuje se na první písmeno nějakého elementu

N111031 Internetové publikování
6. CSS - 3. část

Tabulky

- » U tabulek často využijete různé typy zarovnání
- » Dva modely tvorby okrajů tabulky
 - » `border-collapse: collapse | separate`
 - » `border-spacing` (pro `separate`)
- » Pro okraje elementů tabulky lze použít standardní vlastnosti
 - » `border`
 - » `margin`
 - » `padding`

N111031 Internetové publikování
6. CSS - 3. část

Obtékané elementy

- » Element může být nastaven tak, že jej budou následující elementy „obtékat“ vlastností float: `left | right | none`
- » Element může být nastaven tak, že nebude sousedit s předchozím obtékaným elementem vlastností clear: `none | left | right | both`

N111031 Internetové publikování
6. CSS - 3. část

Internetové publikování Webdesign

Co je webdesign?

- » Jedna z definic
 - » Návrh webových stránek nebo webových aplikací s využitím různých technologií
- » Řemeslo, věda nebo umění ?
 - » Různí autoři se označují jako „webdesignéři“ a každý dělá něco trochu jiného
- » Hlavní přístupy
 - » Grafický webdesign - zaměřený na vzhled
 - » Funkční webdesign - zaměřený na použitelnost a efektivitu prezentace informací

N111031 Internetové publikování
6. CSS - 3. část

Funkční design webové prezentace

- » Funkční design webové prezentace má navrhout web
 - » ucelený a přehledný
 - » oslovující co nejširší část cílové skupiny
 - » plnící záměr zadavatele prezentace
- » Použitelnost
 - » srozumitelnost webu a orientace v něm pro běžného uživatele (blbuvzdornost)
- » Přístupnost
 - » dostupnost informací v prezentaci pro hendikepované uživatele

N111031 Internetové publikování
6. CSS - 3. část

Základní témata funkčního webdesignu

- » Vizuální hierarchie stránky
- » Psaní pro web
- » Používání obrázků a multimédií
- » Navigace
- » Struktura webu z pohledu použitelnosti
- » Přístupnost

N111031 Internetové publikování
6. CSS - 3. část

Vizuální hierarchie stránky

- » Stránka webu je poměrně malá
- » Některá místa jsou viditelnější než jiná
- » Rolování
 - » okamžitě je vidět pouze horní část stránky
 - » první obrazovka "above fold" - musí upoutat

N111031 Internetové publikování
6. CSS - 3. část

Prominentní zóny na stránce ...

- » Rozdělení zón podle toho, jak rychle si návštěvník v nich umístěného elementu

Zdroj: <http://www.poynterextra.org>

N111031 Internetové publikování
6. CSS - 3. část

Psaní pro web

- » Specifická disciplína
- » Text pro web by měl být
 - » stručnější
 - » dobře strukturovaný
 - » využívat hypertext
- » Samozřejmostí by mělo být
 - » dodržování gramatických pravidel
 - » ctění pravidel typografie

N111031 Internetové publikování
6. CSS - 3. část

Grafický design

- » Měl by
 - » přilákat a upoutat návštěvníka
 - » být přiměřený obsahu
 - » méně je někdy více
 - » poskytnout webu jednotný vzhled a rámeček
 - » podporovat vizuální hierarchii stránky
- » Neměl by
 - » mást uživatele
 - » být výhradním prostředkem sdílení informace nebo orientace v prezentaci

N111031 Internetové publikování
6. CSS - 3. část

Struktura stránek

- » Hypertext umožňuje provázat dokumenty zcela libovolně
- » Rozdělení příliš dlouhých stránek
- » Struktura
 - » Hierarchická (stromová) architektura je tradiční, dobře akceptovaná návštěvníky
 - » zpravidla základ pro hlavní navigaci
 - » Sekundární struktura
 - » kategorie, tagy
 - » časová osa

N111031 Internetové publikování
6. CSS - 3. část

Odkazy

- » Musí být na první pohled zřejmé, že jde o odkaz, číší z nich kliknutelnost
 - » podtrhávat a barevně odlišovat odkazy
 - » nepodtrhávat jiný text
 - » zkuste spočítat odkazy na jkrowling.com
- » Odlišování navštívených odkazů
- » Atribut Title
 - » ``
 - » [Ukázka](#)

N111031 Internetové publikování
6. CSS - 3. část

Navigace

- » Úkoly navigace - odpovědi na otázky
 - » Kde jsem ?
 - » drobečková navigace
 - » mapa webu
 - » Kam se mohu dostat ?
 - » odkazy, kategorie
 - » vyhledávání
 - » Kde jsem už byl ?
 - » odlišení navštívených odkazů

N111031 Internetové publikování
6. CSS - 3. část

Navigace

- » Primární navigační oblast
 - » Dostatečně výrazná, oddělená od obsahu
 - » Členěná do kategorií
 - » Jasné názvy
 - » Odkaz na jednu stránku v hlavní navigaci jen jednou
 - » Použití ikon v navigaci pouze tam, kde jsou výstižnější než text
 - » Neodkazovat domovskou stránku z domovské stránky

N111031 Internetové publikování
6. CSS - 3. část

Navigace: Odkazy

- » Krátké, rychle čitelné
- » Nepoužívat generické názvy: „klikni zde“
- » Text odkazu samonosný
 - » Více o firmě vs. Více ...
 - » Možno použít „ukázky“
- » Barevné odlišení navštívených odkazů
 - » CSS pseudotřídy A:visited
- » Odlišení odkazů na jiné než HTML dokumenty

N111031 Internetové publikování
6. CSS - 3. část

Permanentní odkazy

- » Archiv novinek
 - » Měl by být přístupný z homepage
 - » Měl by uchovávat položky, které se objevily na homepage v posledních měsících
 - » Permanentní odkazy u novinek

N111031 Internetové publikování
6. CSS - 3. část

Přístupnost

- » Přístupnost obecně
 - » Pod pojmem přístupnost chápeme takový stav, kdy daná věc neklade svým uživatelům při používání žádné překážky. Přístupnou budovu mohou tedy např. používat vozíčkáři a přístupný web zase např. slabozrací. Přístupnost je tedy bezbariérovost.
- » Přístupnost webových stránek
 - » Pojem přístupnosti webových stránek je tedy oproti obecnému pojmu zúžen na funkčnost webových stránek. Přístupné stránky tedy nestaví svým uživatelům žádné překážky, které by jim znemožnily daný web efektivně používat.

Zdroj: [Přístupnost](#)

N111031 Internetové publikování
6. CSS - 3. část

Hendikepovaní uživatelé

- » Zrakově postižení
- » Sluchově postižení
- » Pohybově postižení
 - » nefunguje myš
- » Uživatelé se zobrazovacími problémy
 - » handicap uživatelova počítače
- » Uživatelé s poruchami učení a soustředění
 - » přehledná navigace, členění
- » Roboti

N111031 Internetové publikování
6. CSS - 3. část

Přístupnost

- » [Pravidla tvorby přístupného webu](#)
- » Testování přístupnosti
 - » Ruční kontrola
 - » při vypnuté grafice,
 - » bez povoleného skriptování,
 - » v textovém prohlížeči (Lynx, Links apod.),
 - » při ovládání klávesnicí,
 - » při různých velikostech okna,
 - » bez barev,
 - » bez kaskádových stylů atp.

N111031 Internetové publikování
6. CSS - 3. část